

Порядок дій посадових осіб управління захисту споживачів при проведенні заходів державного нагляду (контролю) у сфері додержання законодавства про захист прав споживачів та при проведенні перевірок характеристик продукції у сфері ринкового нагляду та встановленні фактів порушення визначених законодавством вимог щодо забезпечення реалізації положень Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної»

Державний нагляд (контроль) у сфері додержання законодавства про захист прав споживачів здійснюється у формі планових та позапланових перевірок. Планові перевірки здійснюються відповідно до затверджених річних (комплексних) планів. Позапланові заходи здійснюються за зверненням фізичної особи (фізичних осіб) про порушення, що спричинило шкоду її (їхнім) правам, законним інтересам, життю чи здоров'ю, навколишньому природному середовищу чи безпеці держави.

За результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо додержання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері захисту прав споживачів складається **акт Затверджений Наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України № 94 від 29 січня 2020 року зареєстрованим в Мінюсті 18.02.2020 року за №185/34468.** У визначеному переліку питань щодо проведення заходу державного нагляду (контролю) не передбачено питань щодо дотримання Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». Разом з тим, пунктом 7 зазначеної форми акту передбачено перелік питань стосовно необхідної доступної достовірної інформації про продукцію.

Статтею 4 Закону України «Про захист прав споживачів» визначено, що споживач має право на:

- необхідну, доступну, достовірну та своєчасну інформацію державною мовою про продукцію, її кількість, якість, асортимент, її виробника (виконавця, продавця) відповідно до Закону України "Про забезпечення функціонування української мови як державної";

- обслуговування державною мовою відповідно до Закону України "Про забезпечення функціонування української мови як державної";

Згідно з частиною першою **статті 15** Закону України «Про захист прав споживачів», споживач має право на одержання необхідної, доступної, достовірної та своєчасної інформації про продукцію, що забезпечує можливість її свідомого та компетентного вибору. Інформація повинна бути надана споживачеві до придбання ним товару чи замовлення роботи (послуги).

Пунктом 16 Порядку провадження торговельної діяльності та правил торговельного обслуговування на ринку споживчих товарів Затвердженого **Постановою КМУ від 15.06.2006 року №833** Працівники суб'єкта

господарювання зобов'язані забезпечити реалізацію прав споживачів, визначених Законом України "Про захист прав споживачів".

При здійсненні заходів державного нагляду (контролю) у випадку виявлення порушення встановлених законодавством вимог про надання необхідної доступної, достовірної та своєчасної інформації про продукцію, маркування яких не відповідає вимогам законодавства спеціалістами відділу контролю у сферах захисту споживачів, реклами, антитютюнового законодавства управління захисту споживачів складає акт перевірки. Один примірник акта вручається керівнику чи уповноваженій особі суб'єкта господарювання в останній день заходу державного нагляду (контролю), а другий зберігається в органі державного нагляду (контролю). На підставі акта, складеного за результатами здійснення заходу, в ході якого виявлено порушення вимог законодавства, у разі необхідності вжиття інших заходів реагування орган державного нагляду (контролю) протягом п'яти робочих днів з дня завершення здійснення заходу державного нагляду (контролю) складає припис, щодо усунення порушень, виявлених під час здійснення заходу. **Припис** - обов'язкова для виконання у визначені строки письмова вимога посадової особи органу державного нагляду (контролю) суб'єкту господарювання щодо усунення порушень вимог законодавства.

З урахуванням зазначеного, у разі виявлення таких порушень та невиконання господарюючим суб'єктом у визначені строки обов'язкового для виконання припису, щодо усунення порушень, виявлених під час здійснення заходу нагляду (контролю) законодавством передбачено адміністративну та адміністративно-господарську відповідальність суб'єктів господарювання.

В такому випадку посадовою особою відділу контролю у сферах захисту споживачів, реклами, антитютюнового законодавства складається **протокол** про адміністративне правопорушення. Протокол складається у двох примірниках та підписується особою, яка його склала. На підставі розгляду протоколу, до особи яка вчинила адміністративне правопорушення виноситься **Постанова про адміністративне правопорушення**, а саме за:

- порушення правил торгівлі, виконання робіт і надання послуг працівниками торгівлі, громадського харчування та сфери послуг, громадянами, які займаються підприємницькою діяльністю, - тягне за собою накладення штрафу **від одного до десяти неоподатковуваних мінімумів** доходів громадян передбачених **частиною 1 статті 155 КУпАП**.
- ухилення посадових осіб і громадян, які займаються підприємницькою діяльністю, від своєчасного виконання приписів посадових осіб центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного контролю за додержанням законодавства про захист прав споживачів, про усунення порушень прав споживачів - тягне за собою накладення штрафу **від одного до вісімнадцяти неоподатковуваних мінімумів** доходів громадян **частиною 2 статті 188-2 КУпАП**.

Пунктами 12, 13 частини першої статті 26 Закону України "Про захист прав споживачів" визначено, що **центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного контролю за дотриманням законодавства про захист прав споживачів, здійснює державний контроль за дотриманням законодавства про захист прав споживачів, забезпечує реалізацію державної політики щодо захисту прав споживачів і має право: накладати на винних осіб у випадках, передбачених законодавством, адміністративні стягнення; накладати на суб'єктів господарювання сфери торгівлі і послуг, у тому числі ресторанного господарства, стягнення, передбачені статтею 23 цього Закону.**

Законом України «Про захист прав споживачів» передбачено **відповідальність** за порушення законодавства про захист прав споживачів, зокрема:

- пунктом 7 частини 1 статті 23 ЗУ «Про захист прав споживачів» - **за відсутність необхідної, доступної, достовірної та своєчасної інформації про продукцію або продавця** (у випадках, визначених Законом України "Про електронну комерцію") - у розмірі **тридцяти відсотків** вартості одержаної для реалізації партії товару, виконаної роботи, наданої послуги, **але не менше п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян**, а у разі, коли відповідно до закону суб'єкт господарської діяльності не веде обов'язковий облік доходів і витрат, - у розмірі **п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян**.

- пунктом 9 частини 1 статті 23 ЗУ «Про захист прав споживачів» **за невиконання або несвоєчасне виконання припису** посадових осіб центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного контролю за дотриманням законодавства про захист прав споживачів, про усунення порушень прав споживачів - у розмірі **двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян**.

При здійсненні спеціалістами відділу **ринкового та метрологічного нагляду** перевірок характеристик продукції одним з об'єктів перевірки є забезпечення виробником, імпортером супроводження продукції інструкціями та інформацією про безпечність, складеними згідно з вимогами закону щодо порядку застосування мов, а також чи зазначено виробником, імпортером своє найменування, зареєстроване комерційне найменування чи зареєстровану торговельну марку (знак для товарів і послуг) та контактну поштову адресу. Контактні дані повинні наводитись згідно з вимогами закону щодо порядку застосування мов.

Вищевказані вимоги передбачені технічними регламентами на певний вид продукції, зокрема Технічним регламентом низьковольтного електричного обладнання, затвердженим постановою КМУ від 16.12.2015 № 1067, Технічним регламентом радіоблаَدнання, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 24 травня 2017 року № 355, Технічним регламентом безпечності

іграшок, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2018 року № 151, Технічним регламентом законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 13.01.2016 р. № 94, Технічним регламентом мийних засобів, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 20.08.2008 року № 717 та іншими.

При виявленні вищевказаних порушень органом ринкового нагляду видаються **рішення про вжиття обмежувальних (корегувальних) заходів**, а саме: обмеження надання продукції на ринку шляхом тимчасової заборони надання продукції на ринку та шляхом приведення продукції у відповідність до встановлених вимог.

За невиконання або неповне виконання рішення про вжиття обмежувальних (корегувальних) заходів, а саме обмеження надання продукції на ринку шляхом приведення продукції у відповідність до встановлених вимог **Законом України «Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції»** до суб'єктів господарювання передбачена **відповідальність у вигляді штрафу у розмірі шести тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян для осіб**, які ввели продукцію в обіг або відповідно до цього Закону вважаються такими, що ввели продукцію в обіг, та у **розмірі чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян** для розповсюджувачів.